

ZLEPŔOVANIE KVALITY PROJEKTOV PROSTREDNÍCTVOM MANAĎÉRSTVA ZNALOSTI

Ing. Juraj Balek, PhD., doc. Dr. Ing. Milan Valuch

Abstract

The article is devoted to influence of the knowledge management on the quality of an information system for projects of any kind. It is based on a premise that the quality of an information system for project contributes to a general performance of the project in a high degree.

P edm tem p ísp vku je zkoumání vlivu poznatkového managementu na kvalitu informa ního systému pro jakýkoliv projekt v obecním ponímání. Vychází z premisy, dle které kvalita informa ního systému projektu vysokou mírou p íspívá na jeho celkovou výkonnost.

Key words

quality improvement, knowledge management, information system

zlep-ování kvality, znalostní management, informa ní systém

ÚVOD

Kvalita manaĎérskych aktivít sa v prípade projektu posudzuje predov-etkým z h adiska vyváĎnosti troch základných dimenzií, ktoré sú v odbornej literatúre zvy ajne oznaované ako trojimperatív projektu [1]. Sú to: kvalitný produkt projektu, o akávané náklady a as obstarania projektu. Zna ný vplyv na krehkú rovnováhu trojimperatívu má spôsob nasadzovania a vyuffívania zdrojov, ktoré sú považované za kritický lánok prakticky u v-etkých projektov. K celkovej úspe-nosti projektu prispieva aj úrove informa ného systému pre projekt a priebeĎná práca s novými informáciami vznikajúcimi po as v-etkých etáp flivotného cyklu projektu.

1. KVALITATÍVNE POĎIADAVKY NA INFORMA NÝ SYSTÉM PRE PROJEKT

Základnú predstavu o tom, ako by mal fungova kvalitný informa ný systém pre projekt, poskytuje výpo et poĎiadaviek z normy STN ISO 10006: 2004, kap. 7.6.3 [2]. Preformulovanie týchto poĎiadaviek do formy manaĎérskych inností môže ma nasledovnú podobu:

Vytvorenie a zdokumentovanie systému manaĎérstva informácií vyhovujúceho projektovej i organizácii, ktorá projekt zadala (zakladajúcej organizácii), ur enie postupov na prípravu, zber a identifikáciu, klasifikáciu, distribúciu, aktualizáciu a archiváciu informácií, preverovanie relevantnosti a platnosti informácií pred ich pouĎitím so zaznamenaním podmienok platných v danom ase, poskytovanie informácií, ktoré zodpovedajú potrebám príjemcov v prísnom súlade s asovým plánom projektových prác a primeranou ochranou týchto informácií, oficiálne dokumentovanie v-etkých doĎod ovplyv ujúcich výsledkov projektu, stanovenie primeraného vyuffitie elektronických médií, ur enie pravidiel rokovaní (zvolávanie porád, rozposlanie podkladov v predstihu, forma a obsah zápisnice, doba poskytnutia zápisnice a pod.), sledovanie prínosu z pouĎívania informácií zo strany projektovej i zakladajúcej organizácie za ú elom zlep-enia manaĎérstva informácií.

2. NÁVRH MODELU INFORMA NEJ OBSLUHY PRE PROJEKT

Cie om informa ného systému pre projekt je u ah i výmenu informácií potrebných pre projekt na základe naplánovania komunika ných kanálov a informácií. Informácie musia by sprístupnené pre pracovníkov vykonávajúcich práce na projekte a pre ostatných zainteresovaných ú astníkov na základe riadenia celého komunika ného a informa ného systému.

Projektový manaĎér musí upresni s vonkaj-ími partnermi i s lenmi projektového tímu, ktoré informácie a v akej podrobnosti sú potrebné pre ich prácu. V tejto oblasti má moĎnos efektívneho uplatnenia sa asistent projektového manaĎér v úlohe administrátora a správcu ú elovo vytvoreného informa ného centra projektu. Centralizovaním informácií sa docieli eliminácia moĎných informa ných umov pri vyuffívání poznatkov z okolitých informa ných zdrojov a systémov. Zárove je moĎné vyrie-í otázku ochrany citlivých informácií o projekte pred zneuĎitím a dodrĎla zásadu o poskytovaní správnych informácií správnym osobám a v správnom ase.

V rámci informačného centra pre projekt je využitý klasicky ponímaný model informačného kolobehu pozostávajúceho z nasledovných aktivít:

- Prísun informačných zdrojov (prieskum potrieb a získavanie zdrojov).
- Distribúcia oprávneným príjemcom.
- Evidencia o poskytnutých zdrojoch.
- Priebefné doplnenie a aktualizácia zdrojov.
- Uchovávanie prvotných zdrojov v informačnom centre.
- Ochrana pred zneužitím alebo zničením zdrojov.

Naznaený model je možné v plnom rozsahu uplatniť pre všetky druhy informácií, ktoré sa dajú získať ako hotové z vonkajšieho alebo z vnútorného prostredia projektovej organizácie.

Medzi externé informačné zdroje patria právne dokumenty (zákony, vyhlásenia, vestníky), technické normy, odborná literatúra a periodiká, trhové informácie, informácie o nových technológiách, firemné dokumenty a ďalšie faktografické podklady.

Do interných informačných zdrojov sa radia rôzne údaje vypracované tiež, zadávacie dokumenty, zmluvy, plány, doklady o dodávkach, výsledky analýz z minulých projektov, interne stanovené pravidlá a postupy, zvyklosti v projektovej a zakladajúcej organizácii a pod.

Osobitnú kategóriu interných informačných zdrojov tvoria dokumenty súvisiace s priebehom prác na projekte. Ide o spracované informačné zdroje, ktoré bývajú tematicky zoskupované (stav vecného plnenia jednotlivých úloh podľa hierarchickej štruktúry prác, plánovanie nákladov, plnenie dielich termínov, skutočný stav organizácie podľa štruktúry, informácie o zmenách, rôzne záznamy z priebehu prác, a pod.) a prezentované v rôznych formách tabuliek, plánov, odsúhlasených rozhodnutí, súhrnných správ a prípadných výstrah. Vlastná štruktúra poskytovaných informácií je závislá od riešenia celkovej organizácie projektu, od zadaných organizačných rozhraní a od väzieb na okolie projektu.

3. PRINCÍPY MANAŽÉRSTVA ZNALOSTI PRE PROJEKT

Manažérstvo znalostí je neoddeliteľnou súčasťou práce projektového manažéra. Táto okolnosť je zvlášť dôležitá v iniciálnej, koncepcijnej a návrhovej etape životného cyklu projektu. Samozrejme, že princípy manažérstva znalostí musia byť akceptované i v ostatných etapách životného cyklu, t.j. počas realizácie projektu, zavádzania výsledkov do používania a pri ukončení prác na projekte. Úroveň znalostí a ich manažérskeho zvládnutia značne ovplyvňuje výkonnosť jednotlivých procesov projektu, a tým aj celkovú výkonnosť projektu.

Najvýznamnejším špecifikom manažérstva znalostí v rámci projektu je, že s postupom prác na projekte je mnoho znalostí iba v štádiu ich vzniku, resp. tieto vznikajú špeciálne počas výkonu jednotlivých procesov projektu. Východiskový stav znalostnej základne musí byť teda doplnený aj v priebehu prác.

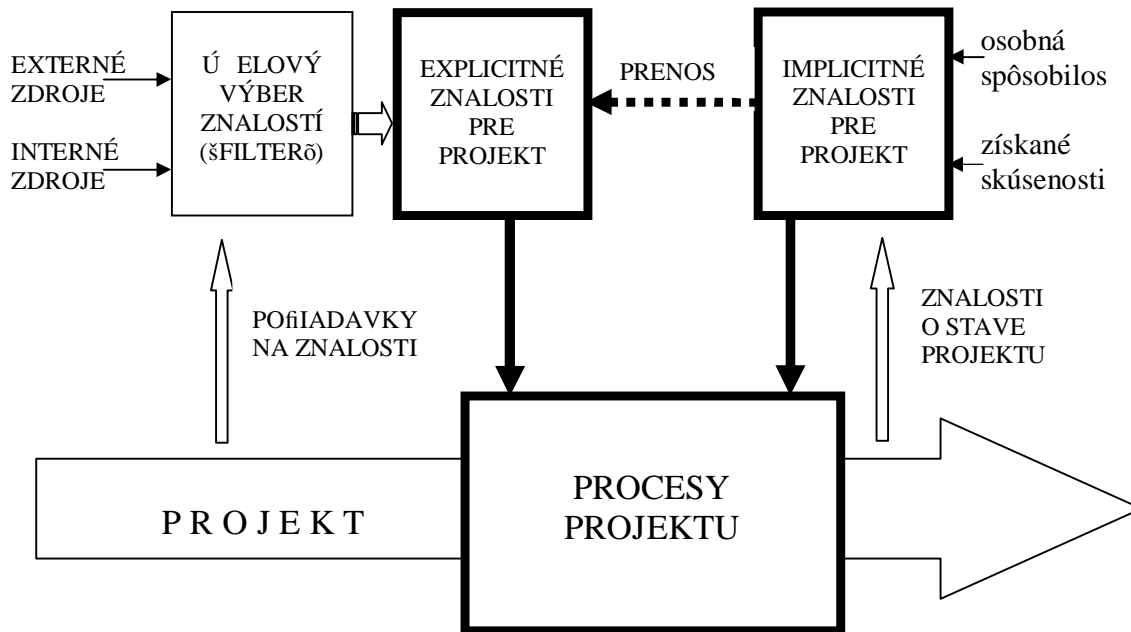
Z hľadiska objasnenia podstaty manažérskej práce so znalosťami pre potreby projektu je nutnú rozlíšovať dva rozdielne druhy znalostí [3]:

- Znalosti vyjadrené explicitne vo forme textov, faktov alebo modelov, ktoré môžu byť prenášané aj pomocou informačných technológií a komunikačnej techniky.
- Implicitné znalosti, majúce vysoko subjektívny charakter, ktoré závisia na individuálnej skúsenosti, zručnosti, hodnotovom systéme, intuícii, emotívnom založení, nápaditosti a schopnosti učiť sa osôb zainteresovaných na projekte, pričom sú silne viazané na konkrétnu situáciu v postupe prác na projekte a na momentálne psychické rozpoloženie týchto osôb.

Primárnym cieľom manažérstva explicitných znalostí je zber, triedenie, spracovanie, uchovávanie a poskytovanie relevantných znalostných podkladov pre potreby projektu. Tieto môžu byť získavané z externých alebo z interných zdrojov.

Primárnym cieľom manažérstva implicitných znalostí je vzájomné odovzdávanie a výmena týchto znalostí medzi osobami zainteresovanými na projekte. Vyúsťuje sa pritom princíp dôvery, ktorý je závislý od osobných vzťahov, celkovej kultúry projektového tímu a spolupracujúcich partnerov.

Z hľadiska celkovej úspešnosti projektu je dôležité zo strany projektového manažéra vyvinúť snahu o vhodný prenos implicitných znalostí do explicitnej podoby, zrozumiteľnej pre ostatných zainteresovaných. Cieľom je priradiť tieto do informačného kolobehu naznačeného v kap. 2 tohoto príspevku. Práca správcu informačného centra projektu je v prípade implicitných znalostí mimoriadne náročná vzhľadom na to, že implicitné znalosti sa objavujú v aktuálnom kontexte, podliehajú zabúdaniu a neustále sa navzájom nahrádzajú. Vzájomné vzťahy medzi kategóriami znalostného manažérstva pre projekt sú znázornené na nasledujúcom obr. 1.

Obr. 1: Schéma znalostného toku pre projekt

Celkový obsah znalostného manažérstva pre projekt sa dá odvodiť priamo z definície procesov manažérstva projektu [2] a pri vo nej-jej interpretácii ho možno vyjadriť nasledovne:

Práca so znalosťami pre projekt musí byť zapracovaná do plánovacích dokumentov projektu, musí byť adekvátne organizovaná, musí byť sledovaná, operatívne usmerovaná, oznamovaná a motivovaná a podchytená.

ZÁVER

Jednou z požiadaviek na konštituovanie kvalitného informačného systému pre projekt je sledovanie prínosov pre projektovú i zakladajúcu organizáciu za účelom jeho zlepšovania. Aplikovaním známeho zlepšovacieho cyklu PDCA v oblasti informácií sa vytvoria dobré podmienky pre dosiahnutie zámerov projektu, ako aj pre celkovú úspešnosť projektu z pohľadu vyváženosti trojimperatívu a celkového zhodnotenia zdrojov pre projekt.

So zlepšovaním súvisí meranie efektívnosti a účinnosti informačných procesov z pohľadu oboch hlavných partnerov a ostatných zainteresovaných na výsledku a priebehu projektu. Najpraktickejším spôsobom merania sa v danom prípade ukazuje vytvorenie vhodnej bodovacej škály voči miere naplnenia predtým prezentovaných základných požiadaviek v kap.1. Vyhodnocovanie efektívnosti informačných procesov sa má vykonávať ako neoddeliteľná súčasť hodnotenia napredovania projektu v naplánovaných bodoch (napr. kontrolné dni).

Literatúra

[1] ROSENAU, Milton D. Řízení projektů. 1. vyd. Praha: Computer Press, 2000. ISBN 80-7226-218-1.

[2] STN ISO 10006: 2004. Systémy manažérstva kvality. Návod na manažérstvo kvality v projektoch.

[3] STARÝ EK, Zdenko. Řízení projektů: IV. díl o Projekty a management řízení.

In IT SYSTÉM 4/2003, s. 42. ISSN1212-4567.

Dostupné na internete: http://www.sytemonline.cz/site/řízení_projektu/stanicek.htm

Lektoroval:

Prof. Ing. Jaroslav Nenadál, CSc.